

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Матеріали міжнародної науково-практичної
конференції

Чернівці
18-19 квітня 2013 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЧЕРНІВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА
ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ (М. ЛЬВІВ)
ВИЩА ШКОЛА РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ТУРИЗМУ
(М. КЕЛЬЦЕ, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ (М. БРАТИСЛАВА, СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ВИЩА БІЗНЕС-ШКОЛА (М. ОСТРАВА, ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)
БЕЛГОРОДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. БЕЛГОРОД, РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)
РОСІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. МОСКВА, РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ СФУ
(М. КРАСНОЯРСЬК, РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ)

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

Чернівці
18-19 квітня 2013 року

УДК 330.111.66+338.24.021.8

ББК 65.046(4 Укр)

Ф 79

Формування соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах суспільних трансформацій: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 18-19 квітня 2013 р. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2013. – 408 с.

Зміни, що відбуваються в економічному житті країни, потребують пошуку нових підходів до розв'язання актуальних проблем, виявлення нових інструментів активізації трансформаційних процесів. Серед них вагоме місце належить розвитку регіонів.

Концепція регіонального розвитку визначає важливі структурні зміни в процесах соціально-економічного розвитку у формі важливих пріоритетів, цілей і забезпечує їх реалізацію за допомогою економічних і організаційно-правових механізмів.

Сучасний стан розвитку економіки України, наявність цілої низки проблем, що існують у сфері соціально-економічних відносин нашої держави, зумовлюють вагомому значущість і актуальність проведення міжнародної науково-практичної конференції.

У збірнику представлено роботи науковців, практичних працівників, які розглядають соціально-економічні проблеми регіонів України в умовах суспільних трансформацій.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються проблемами регіонального розвитку.

Відповідальні за випуск: Н.Т.Луник;
К.Ю.Афоніна

**Комп'ютерний дизайн
і макетування:** С.О.Галамашевич;

Коректор: Н.С.Савельєва

Роботи публікуються в авторській редакції

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

© ЧТЕІ КНТЕУ, 2013

Підписано до друку 01.04.2013 р.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ ПІДХОДІВ
ДО ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Бабінська Ольга СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ БРЕНД СВІТОВОГО РОЗВИТКУ	14
Близнюк Надія ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ВИХОДІ НА ЗАРУБІЖНИЙ РИНОК	16
Богуш Лариса ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В ХАРАКТЕРИСТИКАХ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	18
Бозуленко Олена ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	21
Вінічук Марія ТІНЬОВА ЗАЙНЯТИСТЬ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ	23
Вашенко Марина РЕІНЖИНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ	27
Гріневська Світлана НОВІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	30
Гуменюк Анатолій МЕНЕДЖМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	33
Гуменюк Марина ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ОРГАНІЗАЦІЇ	35
Дацко Олеся, Левада Олена ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	38
Енверов Рустем, Власенко Лев ІНТЕРРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З ТУРЕЧЧИНОЮ (НА ПРИКЛАДІ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ) ТА КИТАЄМ (НА ПРИКЛАДІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ)	41
Зорина Надежда СБЛИЖЕНИЕ С МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ КАК ИНТЕГРАЦИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В МИРОВОЮ ЕКОНОМИКУ	45
Кузів Іванна ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	48

виробництва та реалізації всього спектру матеріально-побутових й соціально-культурних товарів і послуг як фактора підвищення рівня задоволення індивідуалізованих потреб середньодоходних верств населення;

– бідністю, що характеризується доступністю для споживання матеріальних і нематеріальних благ в обсягах, достатніх для збереження працездатності як нижчої межі відтворення робочої сили, відтак зумовлюючи залежність між характеристиками споживання, середовища життєдіяльності, стратегій забезпечення професійної конкурентоспроможності, структури вільного часу індивідів, соціальних груп і територіальних спільнот і виконанням державних зобов'язань у сфері територіальної організації і формування ресурсного потенціалу (матеріально-технічного, кадрового) підприємств, закладів, інженерних мереж соціального призначення, які виробляють відповідні загальносуспільні та суспільно необхідні блага, в тому числі в межах різнострокових програм і цільових заходів;

– злиденністю, ознакою чого є споживання мінімально можливого з огляду на біологічні критерії набору благ, що дозволяють лише підтримувати життєздатність людини. Відтак рівень поширення та перспективи подолання цього явища, загрозливого в контексті оптимізації сукупності характеристик національної безпеки, пов'язані з підвищенням ефективності виконання державних соціальних зобов'язань, фінансованих за захищеними статтями бюджетних видатків, а також із реалізацією програм соціального захисту та цільових заходів удосконалення територіальної і часової доступності суспільно необхідного сегмента соціальної інфраструктури.

Відбір характеристик для дослідження параметрів розвитку та результативності функціонування соціальної інфраструктури ґрунтується на трактуваннях цього поняття, її структури та організаційно-економічного механізму функціонування, що відображаються в широкому спектрі абсолютних і розрахункових, натуральних і вартісних, кількісних та якісних, об'єктивних і суб'єктивних показників (у тому числі задіяних у певних системах національних і міждержавних рейтингових оцінок).

Під соціальною інфраструктурою прийнято розуміти територіально локалізовану мережу об'єктів соціального призначення, покликаних організовувати відтворення умов і факторів життєдіяльності, трудового та інтелектуально-духовного потенціалу населення, а також загальних умов формування й усталення економічного і соціогуманітарного просторів регіону та країни в цілому, функціонування загальнодержавного і територіальних господарських комплексів, пов'язаних з діяльністю та продукцією матеріально-побутових і соціально-культурних ланок. Отже,

визначення ефективності функціонування ланок соціального призначення у процесі поліпшення якості життя населення вимагає поєднання показників використання їх ресурсного потенціалу з оцінками важливості окремих напрямів діяльності та видів продукції для індивідів, соціальних груп і суспільства загалом. При цьому розв'язання магістральної проблеми підвищення ефективності функціонування бюджетного сектору соціальної інфраструктури залежить від: поліпшення структури і методів управління та методик використання наявних фінансових ресурсів; модернізації організаційно-економічного механізму задоволення загальносуспільних та суспільно необхідних потреб завдяки впровадженню систем обов'язкового і добровільного корпоративного страхування, схем державно-приватного партнерства та активізації соціальних функцій бізнесу; вдосконалення якісних характеристик кадрового потенціалу ланок соціальної інфраструктури та організації його праці.

Список використаних джерел:

1. Богуш Л.Г. Методологічні засади усталення процесів розвитку соціальної підсистеми регіону в умовах перехідної економіки / Л.Г. Богуш // Економіка и управление. – 2010. – № 2. – С. 109–117.
2. Богуш Л.Г. Розвиток соціальної інфраструктури як фактор реалізації законодавчих гарантій формування трудового потенціалу України / Л.Г. Богуш // Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку України в XXI столітті: Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори – 2006», 2010. – Сер.: Економіка. – С. 490–497.
3. Богуш Л.Г. Сфера услуг Украины: параметры, перспективы социально ориентированной оптимизации / Л.Г. Богуш // Актуальные вопросы современной науки. – Новосибирск: Изд-во НГТУ, 2012. – Вып. 21, ч. 2. – С. 142–152.

Олена Бозуленко, к.е.н.,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одним із критеріїв економічної доцільності підприємств виступає конкурентоспроможність. Тому в ринковому середовищі оцінка конкурентоспроможності вимагає постійної уваги і контролю для прийняття правильних управлінських рішень.

Впровадження системи заходів із забезпечення конкурентоспроможності значною мірою характеризуватиме ефективність функціонування вітчизняних підприємств, галузей і регіонів на внутрішніх і зовнішніх ринках і дозволить успішно реалізувати їм свою мету і здобути визнання.

Діяльність та розвиток торговельних підприємств, досягнення високого рівня конкурентоспроможності потребують розробки дієвої системи управління в економічній, технічній, соціальній, правовій, комерційній та організаційній площинах; мотивування заходів та цільових функцій зросту

конкурентної позиції, прогнозування тактики і стратегії діяльності торговельного підприємства в умовах динамічного впливу ринкового конкурентного середовища.

Конкуренція у торговельній галузі має принципові відмінності, поєднані з функціями, які виконують підприємства торгівлі, місцем їх діяльності, розміром ринку, на якому функціонують підприємства та на який орієнтовано їхню діяльність, набуттям торгівлею ознак сфери послуг, де конкурентна боротьба набуває особливого напруження.

Поняття конкурентоспроможності торговельних підприємств тісно пов'язане із конкурентним середовищем, яке склалося як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках товарів та послуг.

Як економічну категорію, конкурентоспроможність досліджують на рівні конкурентоспроможності товару або послуги, на рівні конкурентоспроможності підприємства-виробника або галузі в цілому, на рівні конкурентоспроможності економіки країни. Всі ці рівні взаємодіють між собою, формуючи внутрішнє та зовнішнє конкурентне середовище окремого підприємства [1].

Кожне підприємство на ринку бере участь у конкурентній боротьбі за споживача. Головним чинником, яка визначає конкурентоспроможність підприємства, є його продукція, що відповідає попиту покупця за якістю, асортиментом, ціною та ін. Але можливість подальшого виживання на ринку вимагає від підприємства наявності цілої низки переваг та відмінностей, які б забезпечили його успіх у конкурентній боротьбі і надали можливість обійти своїх конкурентів та зберегти у майбутньому лідируючі позиції на ринку.

Конкурентоспроможність торговельного підприємства слід розглядати як механізм ефективного використання конкурентних переваг з метою досягнення стратегічних цілей господарсько-фінансової діяльності та забезпечення соціально-економічних потреб споживачів [2].

Існують різні підходи до визначення системи забезпечення конкурентоспроможності, які потребують комплексної систематизації. Зокрема, конкурентоспроможність торговельного підприємства повинна розглядатися відповідно до маркетингового підходу, враховуючи існуючий ринковий сегмент діяльності та перспективи його розширення, а також фактори взаємного впливу, аналізуючи показники забезпечення конкурентоспроможності та використовуючи конкурентні переваги.

Сьогодні формування належного рівня конкурентоспроможності підприємств торгівлі, забезпечення їх економічної безпеки слід починати на мікрорівні за рахунок мобілізації власних ресурсів, введення результативного організаційно-економічного механізму управління цим процесом. Оскільки підприємства торгівлі не є виробниками товару,

особливу увагу необхідно зосередити на якості торговельної діяльності підприємства, яка характеризується якістю задоволення споживчого попиту, конкурентоспроможністю пропонованих товарів, раціональністю асортименту, якістю обслуговування, умовами обслуговування тощо.

Оцінка конкурентоспроможності є одним із найважливіших аспектів управління торговельним підприємством і підґрунтям для розроблення заходів щодо елімінування недоліків у роботі та розвитку підприємства в майбутньому.

Існує багато методів оцінки конкурентоспроможності підприємства за різними критеріями, які засновані: на методології визначення конкурентоспроможності, якості та кількості показників оцінки, методики визначення оціночних показників, інформаційного забезпечення, методі формування узагальнюючого показника, способу оцінки, можливості розробки управлінських рішень, які потребують методичного удосконалення з урахуванням специфіки торговельної галузі [3].

Сьогодні розвиток конкурентного потенціалу підприємств торгівлі відбувається в умовах ризику і невизначеності, що спричинено такими факторами, як відсутність якісного процесу управління фінансово-господарською діяльністю та негативними фінансово-економічними процесами в країні, політичною нестабільністю. Проте досвід роботи та накопичений потенціал розвитку дозволить вітчизняним підприємствам подолати труднощі та забезпечити стаке функціонування за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших змін у його середовищі.

Список використаних джерел:

1. Марцин В.С. Економіка торгівлі: підручник / В.С. Марцин. – К.: Знання, 2006. – 402 с.
2. Качмарик Я.Д. Особливості формування та використання економічного потенціалу торговельного підприємства / Я.Д. Качмарик, І.А. Маринич, Р.Л. Лупак // Вісник ЛКА: зб. наук. пр. – Серія економічна. – Вип. 19. – Львів: ЛКА, 2005. – С. 312-317.
3. Тупчії Ю.І. Класифікація методів оцінки конкурентоспроможності підприємства // Вісник економіки транспорту і промисловості: зб. наук. пр. – № 9-10. – 2005. – С. 113-119.

Марія Вінчук,

Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів

ТІНЬОВА ЗАЙНЯТИСТЬ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ

Важкі соціально-економічні умови розвитку українського суспільства ставлять перед державою цілу низку важливих та невідкладних проблем, які вимагають негайного розв'язання та прийняття ефективних рішень. Серед найважливіших із них науковці виділяють тінізацію ринку праці України. Проблема зайнятості та безробіття населення потребує ретельного вивчення і постійного контролю, оскільки зростання рівня зайнятості супроводжується скороченням рівня безробіття, який на